

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER) YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (07.05.2020)

Kesin Olgu*: Türkiye (131.744) Dünya (3.588.773) **Ölüm*:** Türkiye (3.584) Dünya (247.503)

*6 Mayıs 2020'de açıklanan verilerdir.

Günün HASUDER Önerisi

Halkımıza çağrımızdır:

Koronavirüs tedbirlerini gevşetmek, rahatlamak için henüz erken

Salgınla mücadelede önemli bir aşamaya gelmiş bulunuyoruz. Vaka ve ölüm sayılarındaki azalma toplumun tedbirlere büyük ölçüde uyması sonucunda başarılmıştır. Bu iyilik hali bir rahatlama ya da önlemlerde geçici bir gevşemeyi getirmemelidir. Çünkü vaka sayıları henüz sıfırlanmış değildir. Tedbirlere uyulduğu sürece bu düzeye gelmek mümkündür ve çok uzak değildir. Karantina günlerinden sonra yurttaşlarımızın tedbirlere uymadığını, evinde kal çağrılarına rağmen çok yoğun bir şekilde dışarıda olduklarını ve korunmadıklarını gözluyoruz. Evde kalmaya ve fiziksel mesafeyi korumaya devam edelim!

Dünyadan Haberler

DSÖ Durum Raporu-107 ([WHO Situation Report-107](#))

- 85 farklı ülkedeki, COVID-19'un da içinde olduğu acil durumlara yanıt veren, yakın bir DSÖ ortağı olan GOARN'ın (Küresel Salgın Uyarısı ve Müdahale Ağı) kuruluşundan bu yana 20 yıl geçti. [Burada](#)
- DSÖ Amerika Bölge Direktörü Dr. Carissa F. Etienne, sosyal mesafe tedbirlerinin azaltılması konusunda ikazda bulundu:
 - "Sosyal mesafe tedbirlerinin çok erken azaltılması, virüsün yayılmasını hızlandırabilir, dramatik bir yükselmenin veya komşu alanlara bulaşın kapısını açabilir." (05.05.2020) [Burada](#)
- DSÖ'nün dün odağındaki konu başlığı; "COVID-19'u Bugünün Gençliğinden Öğrenme" idi. [Burada](#)
 - DSÖ, gençlerin COVID-19 yanıtına nasıl katkıda bulundukları hakkında ve salgın sonrası dünyayı ve geleceklerini nasıl gördükleri hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak için, dün bir web seminerine ev sahipliği yaptı (05.05.2020).
 - Dünya'nın dört bir yanından toplamda 808 katılımcı ile gerçekleştirildi.
 - COVID-19 salgını dünyanın dört bir yanındaki toplulukları sarsarken, gençler ağlarını seferber etti ve kendilerini COVID-19 yanıtının ön saflarına yerleştirdi.
 - Küresel Sağlık İşgücü Ağı Gençlik Merkezi (GWHF Youth Hub), 1.3 milyon öğrenciyi temsil eden Uluslararası Tıp Öğrencileri Federasyonu (IFMSA), ve 9000'den fazla genci temsil eden the Global Shapers temsilcilerinin de ve 100'den fazla ülkenin merkezinde #MOREVIRALTHANTHEVIRUS (virüsten daha viral) küresel hareketinin temsilcisinin de içinde olduğu panelistlerle gerçekleştirildi.

- #MOREVIRALTHANTHEVIRUS hareketinin temsilcisi, bu küresel eylemin bir grup tıp öğrencisi ile nasıl başladığını anlattı: “Kısa süre sonra tüm öğrenciler her yerde etkilendi ve herkesin paylaşacağı bir şeyi vardı.”
- Global Shapers temsilcisi şöyle söyledi: “Tüm Dünya’da COVID-19 nedeniyle meydana gelen, inisiyatif alan ve farklı problemleri çözen, genç organizasyonlar ve hareketler görmek harikaydı.”

ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)

- CDC, **Sosyal Mesafe** ile ilgili açıklamalar paylaştı.
 - Başkalarıyla yüz yüze teması sınırlamak, COVID-19 yayılmasını azaltmanın en iyi yoludur (06.05.2020). [Kaynak](#)
- CDC, **Sağlık Profesyonelleri için COVID-19 ile İlgili Klinik Sorular: Sorular ve Cevaplar**’ı yayımladı (06.05.2020). [Burada](#)
- CDC, **COVID-19 için Sağlık Çalışanlarında Enfeksiyon Önleme ve Kontrol ile ilgili SSS**’i yayımladı (06.05.2020). [Kaynak](#)
- CDC, **Önceki COVID-19 Tahminleri (Ulusal Tahminler)**’i paylaştı (06.05.2020). [Kaynak](#)
- CDC, **Gemi Mürettebat Üyelerinin Karaya Çıkışları** ile ilgili bir açıklama yayımladı (06.05.2020). [Kaynak](#)
- CDC, **İslah ve Tutuk Evlerinde COVID-19 Yönetim Geçici Rehberi**’ni yayımladı (06.05.2020). [Burada](#)

Avrupa Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (European Center for Disease Control and Prevention, ECDC)

- “COVID-19 için temaslı izlemi: güncel kanıtlar, geliştirme seçenekleri ve gerekli kaynakların değerlendirilmesi” adlı döküman yayımlandı (06.05.2020).
 - Yayımlanan döküman ile Halk sağlığı profesyonelleri dışındaki personellerin ve gönüllülerin kullanımına yönelik; çağrı merkezleri gibi mevcut kaynakların yeniden yapılandırılmasını sağlayabilecek; temas takibi yükünü azaltma amacı ile kullanılabilecek yazılımlar ve mobil uygulamalar gibi yeni teknolojiler hakkındaki kaynaklar özetlenmiştir. [Kaynak](#)

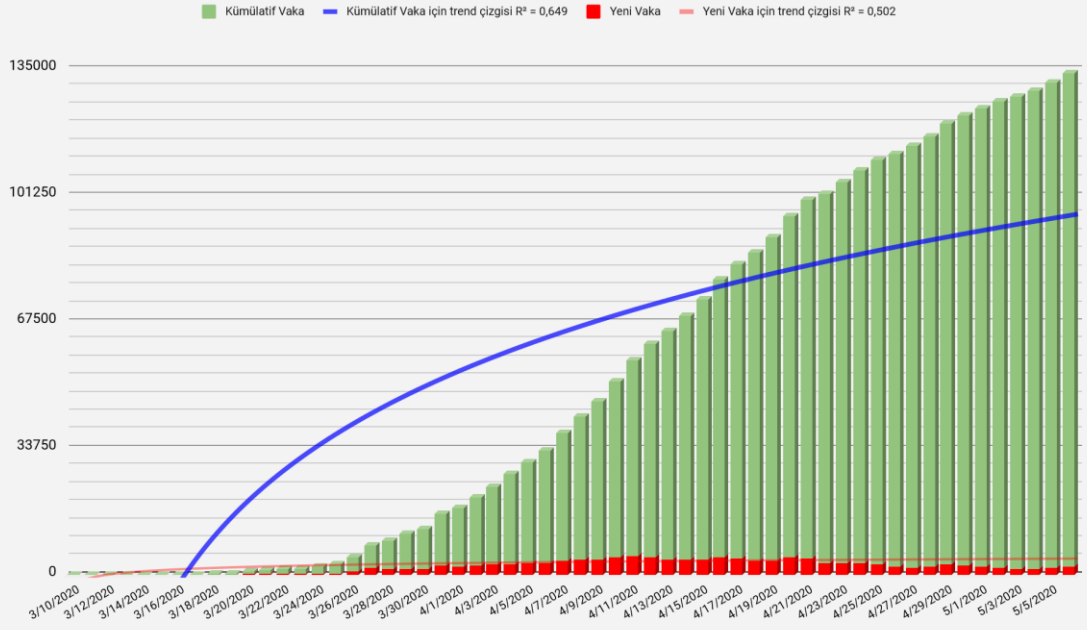
Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (U.S. Food and Drug Administration, FDA)

- FDA;
 - **05 Mayıs 2020**’de yayımlanan “COVID-19 Güncellemesi” ile
 - Şu anda COVID-19’u önlemek veya tedavi etmek için FDA onaylı tıbbi destek ürünü bulunmadığını,
 - Hileli ürün satışı yapan iki şirkete uyarı mektupları gönderildiğini açıkladı. [Kaynak](#)
 - **06 Mayıs 2020**’de yayımlanan “COVID-19 Güncellemesi” ile
 - COVID-19 sürecinde tıbbi cihazların eksikliklerinin önlenmesine yardımcı olmak için şirketleri bilgilendirmeyi amaçlayan bir rehber yayımlandığını, 11 Mayıs’ta da konuyla ilgili bir webinar düzenleneceğini duyurdu. [Kaynak](#)

Türkiye’den Haberler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik Oranı (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Vaka-Fatalite Oranı (%)
06/05/2020	30.303	7,43	2.253	131.744	64	3.584	2,72
Pozitiflik Oranı (%) = (Günlük Yeni Vaka Sayısı / Günlük Test Sayısı) x 100 Vaka-Fatalite Oranı (%) = (Kümülatif Ölüm Sayısı / Kümülatif Vaka Sayısı) x 100 Kaynak							

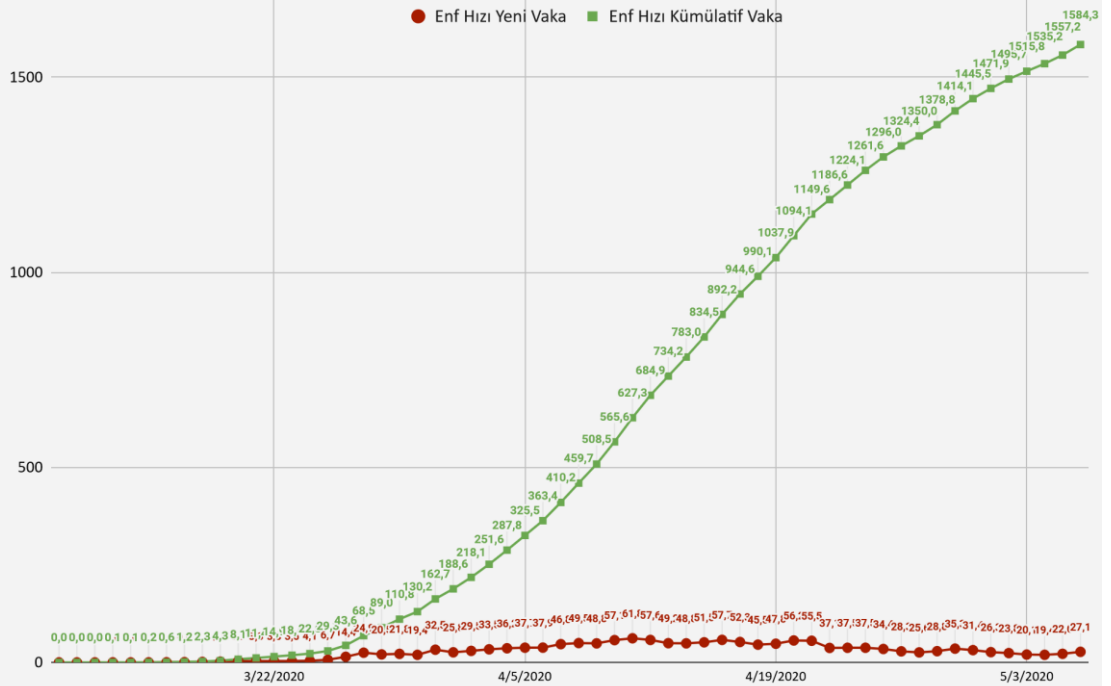
COVID-19 Salgın Eğrisi, Türkiye, 06.05.2020

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (06.05.2020)

*Bu grafik Sağlık Bakanlığının duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir.

COVID-19 Salgını Enfeksiyon Hızı (1.000.000 Nüfusta), Türkiye, 06.05.2020

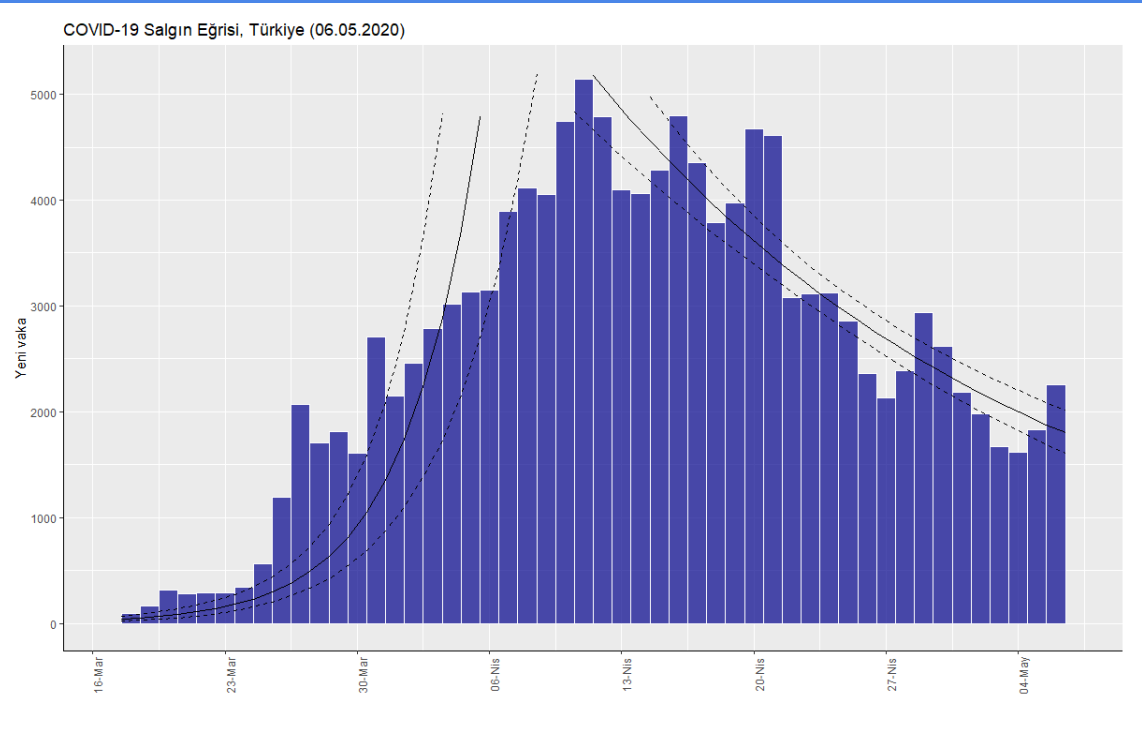

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (06.05.2020)

Yeni Vaka Enfeksiyon Hızı = $\text{Günlük Yeni Vaka Sayısı} / \text{TÜİK Türkiye Nüfusu} \times 1.000.000$

Kümülatif Vaka Enfeksiyon Hızı = $\text{Kümülatif Vaka Sayısı} / \text{TÜİK Türkiye Nüfusu} \times 1.000.000$

***Bu grafik Sağlık Bakanlığının duyurduğu günlük verilere göre hazırlanmaktadır. Vaka sayıları toplumdaki tüm vakaları değil test yapıp sonucu pozitif çıkan kişileri göstermektedir. Ayrıca hesaplanan hızlarda kullanılan payda TÜİK 2020 ADNKS toplam Türkiye nüfusedir. Hastalığı geçirip immünite oluşturan gruptaki kişi sayısı görece çok az olduğu için paydadan çıkarılmamış; ihmal edilmiştir. Değerlendirmelerin bu kısıtlılıklar dikkate alınarak yapılması önerilmektedir.**

HASUDER tarafından hazırlanmıştır (06.05.2020)

Grafik R (<https://www.R-project.org>), "incidence"* paketi kullanılarak hazırlanmıştır.

*Kamvar, Zhian N., et al. "Epidemic curves made easy using the R package incidence."

F1000Research 8 (2019).

Log-linear regresyon eğrilerinin oluşturulmasında kullanılan yöntem için:

<https://cran.r-project.org/web/packages/incidence/vignettes/overview.html#modelling-incidence>

T.C. Sağlık Bakanlığı

- Sn. Bakan, Koronavirüs Bilim Kurulu Toplantısının ardından düzenlenen basın toplantısında (06.05.2020);
 - Ülkemizin COVID-19 ile mücadelede ilk dönemi tamamladığını, 29 Nisan 2020'nin ilk dönemi geride bıraktığımız tarih olduğunu,
 - İlk dönemin amacının hastalığı kontrol altına almak olduğunu,
 - Mücadelenin ikinci döneminde ise hedefin hastalığın önündeki fırsatları ortadan kaldırmak ve hayatı yeniden düzenlemek olduğunu,
 - Esasında normale dönüşün söz konusu olmadığını, "yeni hayatın normalleri"nin oluşturulmaya çalışıldığını,
 - Bu dönemin "**Kontrollü Sosyal Hayat**" olarak adlandırılması gerektiğini,
 - Kontrollü sosyal hayatta iki temel kural bulunduğunu, bunların *maske kullanımı* ve *sosyal mesafenin ayarlanması* olduğunu,
 - Bakanlık tarafından geliştirilen mobil uygulamayı kontrollü sosyal hayat döneminin son derece önemli ihtiyaçlarından biri olarak gördüklerini,
 - Bu dönemde test kapasitesinin artırılacağını ve filyasyon sürecinin titizlikle uygulanmasına devam edileceğini belirtti.

- Sorulara yanıt olarak;
 - Yeni dönemde maskeye ihtiyaç artacağı için tavan fiyat belirli olmak kaydıyla eczane, market ve medikal mağazalardan maske satışı yapılabileceğini, ayrıntıların Ticaret Bakanlığı tarafından açıklanacağını,
 - Bilim Kurulunun önümüzdeki hafta açılacak olan sektörler ve işletmelerle ilgili rehberler hazırlayacağını,
 - Liglerin başlaması konusunda Federasyonun kendi Sağlık Kurulunun kararları doğrultusunda kendi özgür kararını vereceğini, Bakanlık veya Bilim Kurulunun herhangi bir öneri ya da katkıda bulunmayacağını, sorumluluğun da kendilerine ait olacağını,
 - TÜİK ile işbirliği içinde hastalık ve taşıyıcılık sıklığını görmek için bir çalışma yapılacağını, bu çalışma kapsamında;
 - Hem PCR hem antikor testi yapılarak hastalık, koruyuculuk ve taşıyıcılık durumlarının saptanmasının öngörüldüğünü,
 - Örneklem büyüklüğünün 150.000 kişi olarak belirlendiğini,
 - Çalışmanın, hem tedbirleri şekillendirmek için önemli hem de veri sağlamak için çok önemli olacağını,
 - Saha çalışmalarının önümüzdeki hafta başlayacağını,
 - Yedi ilde seyahat kısıtlamasının kaldırılmasına ilişkin kararı belirleyen ölçütlerin;
 - Son 5-7 gündeki vaka sayısı,
 - Son 5-7 gündeki vefat sayısı,
 - Bu sayıların nüfusa oranı,
 - Filyasyon çalışmalarıyla belirlenen bulaştırmacılık katsayısı,
 - Kronik hasta ve yaşlıların vakaya dönüşme oranı olduğunu ve bunlarla bir endeks belirlenerek değerlendirme yapıldığını,
 - FDA onayı yeni alınan antiviral bir ilaç olan “Remdesivir”in 400 hasta için temin edildiğini,
 - Yerli ilaç TRC-19’un ise ruhsatlandırma aşamasına gelmediğini, klinik araştırma safhasında olduğunu ancak süreçle ilgili herhangi bir başvuru olmadığını açıkladı. [Kaynak](#)
- Bakanlığın COVID-19 ile ilgili bilgilendirme sayfasında;
 - “Toplumda Salgın Yönetimi” başlığı altında **“Berber, Kuaför ve Güzellik Salonlarında Alınması Gereken Önlemler”** adlı doküman paylaşıldı (06.05.2020). [Burada](#)
- Sn. Bakan Twitter hesabında;
 - CNN International televizyonunun 3 Mayıs’ta yayınladığı İstanbul’da filyasyon ekiplerinin yaptıkları çalışmalarla ilgili haberi paylaştı (06.05.2020). [Kaynak](#)

T.C. İçişleri Bakanlığı

- Bakanlık tarafından 81 il valiliğine gönderilen **“Berber/Güzellik Salonu/Kuaförlerin Açılması Genelgesi”**nde;
 - 11 Mayıs 2020’de hizmet vermeye başlayacak olan berber, güzellik salonu/merkezi, kuaför vb. işyerlerinde uyulması gereken sosyal mesafe, maske kullanımı, temizlik, dezenfeksiyon/sterilizasyon önlemleri ve verilebilecek hizmetlerin nitelikleri açıklandı.
 - Bu işyerlerinde müşterilere randevu sistemiyle hizmet sunumunun esas olacağı belirtildi (06.05.2020). [Kaynak](#)
- Bakanlık tarafından 81 İl Valiliğine gönderilen **“65 Yaş ve Üzeri ile 20 Yaş Altı Vatandaşların Sokağa Çıkma Kısıtlaması İstisnası konulu genelge”** ile
 - 65 yaş ve üzeri ile kronik rahatsızlıkları olan vatandaşların ve ihtiyaç duyulan hallerde refakatçilerinin 10 Mayıs Pazar günü,
 - 14 yaş ve altı çocukların 13 Mayıs Çarşamba günü,
 - 15-20 yaş arasındaki gençlerin ise 15 Mayıs Cuma günü,
 - Saat 11.00-15.00 saatleri arasında yürüme mesafesiyle sınırlı olmak, sosyal mesafe kuralına riayet etmek ve maske takmak kaydıyla istisna olarak dışarı çıkmalarına izin verileceği belirtildi (06.05.2020). [Kaynak](#)

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

- Sn. Bakan;
 - SGK kapsamında yapılan düzenlemeyle, COVID-19 hastalığının tedavi protokolünde kullanılan “**oseltamivir**” etken maddeli sistemik antiviral ilacın da geri ödeme kapsamına alındığını açıkladı (06.05.2020). [Kaynak](#)

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

- Bakanlık;
 - COVID-19 teşhis ve tedavisine yönelik projelerde görev alacak araştırmacıları teşvik etmek amacıyla TÜBİTAK tarafından duyurusu yapılan *Stajyer Araştırmacı Burs Programı'nın* (STAR) değerlendirme sürecinin tamamlandığını,
 - Programa yapılan 340 başvurunun 300'ünün destek almaya hak kazandığını açıkladı (06.05.2020). [Kaynak](#)

T.C. Ticaret Bakanlığı

- Sn. Bakan; Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) koordinasyonunda Türkiye-Avrupa iş konseyleri başkanları ile yaptığı görüşmede;
 - 30 Nisan'da Avrupa Merkez Bankasının ekonomik daralmanın Avrupa bölgesinde yüzde 5 ile 12 olmasını öngördüğünü,
 - Oranların ve aradaki makasın büyüklüğünün sürecin ne kadar belirsiz ve öngörülemez bir ortamda ilerlediğinin bir göstergesi olduğunu belirtti (06.05.2020). [Kaynak](#)
- Bakan Pekcan, Türk Konseyi üye ülkelerinin ekonomi, ticaret ve gümrük bakanlarıyla video konferans yöntemiyle gerçekleştirdiği toplantıda,
 - Ticarete demir yollarının etkin bir şekilde kullanılmasının ve
 - Türk Konseyi üye ülkeleri arasında yerel paralarla ticaretin yaygınlaştırılmasının önemine dikkat çekti (06.05.2020). [Kaynak](#)

İstanbul Tabip Odası (İTO)

- Türk Tabipleri Birliği (TTB) İşçi Sağlığı ve İşyeri Hekimliği Kolu tarafından hazırlanan “**İş Yeri Hekimleri için COVID-19 Vaka Yönetim Rehberi**” İTO tarafından paylaşıldı (06.05.2020). [Kaynak](#)
 - İki sayfadan oluşan rehberde “**COVID-19 Olası Vaka Yönetimi**” ve “**COVID-19 Temaslı Çalışanların Tespiti ve Değerlendirilmesi**” algoritmaları yer aldı.
- İTO tarafından, özel sağlık alanında çalışan hekimlerin bu dönemdeki özlük hakları ve ekonomik koşulları ile ilgili durumlarını saptamak amacıyla hazırlanan kısa [anket](#), ilgili hekimler tarafından yanıtlanmak üzere paylaşıldı (06.05.2020). [Kaynak](#)

İzmir Tabip Odası

- İzmir Tabip Odası tarafından işyeri hekimi olarak görev yapmakta iken COVID-19 nedeniyle hayatını kaybeden Dr. Muharrem İdiz için SGK'ya başvuru yapıldığı, bu süreçte işverenler ve sağlık kuruluşları tarafından herhangi bildirim yapılmadığı açıklandı (06.05.2020). [Kaynak](#)

Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK)

- KLİMİK Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Bülent Ertuğrul'un toplumsal tedbirler gevşetirse de bireysel tedbirlere titizlikle uyulması gerektiğini vurguladığı açıklama, derneğin web sayfasında paylaşıldı (05.05.2020). [Kaynak](#)

Türk Eczacıları Birliği (TEB)

- Birlik tarafından yapılan açıklama ile 28.04.2020 tarihinde T.C. Sağlık Bakanı Sayın Dr. Fahrettin Koca'ya “COVID-19 Pandemisi Sürecinde Eczacılık Hizmetleri Hakkında” konulu yazı gönderildiği; bu yazı ile

- Kağıt ortamda düzenlenen reçetelerin tamamen kaldırılarak elektronik reçete sistemine geçilmesi,
- Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatlandırılması Hakkında Tebliğde değişiklik yapılarak; ilaç fiyatlarına göre değişen orandaki yüzdesel karlılıkların her üç kademe için 5 puan artırılması,
- Eczacılarımıza ve eczane çalışanlarımıza koruyucu ekipman sağlanması konularında Bakanlık tarafından destek verilmesi konularında taleplerin iletildiği belirtilmiştir (06.05.2020). [Kaynak](#)

Türkiye Futbol Federasyonu (TFF)

- TFF Başkanı Nihat Özdemir;
 - Futbola dönüş için Sağlık Kurulu'nun gerekli tedbirleri içeren bir protokol hazırladığını,
 - Süper Lig, TFF 1. Lig, 2. Lig, 3. Lig ve Bölgesel Amatör Liglerin 12-13-14 Haziran haftasında başlatılacağını açıkladı (06.05.2020). [Kaynak](#)

HASUDER'den Haberler

- “Günün Konusu” bölümünde bugün Prof. Dr. Dilek Aslan “Pandemilerde Toplum Katılımı” konulu içeriği paylaştı. [Okumak için](#)
- Independent Türkçe Dernek başkanımız Prof. Dr. Pınar Okyay ile röportaj yaptı. [Okumak için](#)

Okuma Önerisi

Çin'deki koronavirüs hastalığı 2019 vaka sayısının faz ve epidemik bölgeye ayarlanmış tahmini

Araştırmada Wuhan, Hubei Eyaleti ve Çin'de Hubei Eyaleti dışındaki COVID-19 vakalarının sayısını modellemek ve tahmin etmek için bir bulaşıcı hastalık dinamikleri modeli (SEIR modeli) kullanılmış. İlk olarak Hubei Eyaleti ve Wuhan'daki salgın eğilimi, farklı aşamalardaki önleme ve kontrol önlemleri seviyelerine uygun olarak faz ayarlı Re ile tahmin edilmiş. Daha sonra, Çin'de Hubei Eyaleti dışındaki bölgelerde, araştırma boşluklarını doldurmaya ve hastalığı bütünsel olarak tasvir etmeye çalışarak salgın eğiliminin bir tahminini sunulmuş. Böylece çalışmada en son verilere dayanarak, sıkı kontrol önlemleri uygulanan Hubei Eyaleti ve Çin'deki Hubei dışındaki bölgelerde salgın eğiliminin faz ve bölgeye göre ayarlanmış tahmini sunulmuş. Enfeksiyon sayısının zirvesinin Wuhan ve Hubei Eyaletinde muhtemelen Şubat ayı sonunda, Hubei Eyaleti dışındaki bölgelerde 13 Şubat 2020'de ortaya çıkacağı; salgının Çin'in her yerinde Mart ve Nisan aylarında azalacağı tahmin edilmiş. Araştırmada işe yeniden başlamaya ilişkin de tahminlerde bulunulmuş, özellikle Hubei Eyaleti ve Hubei Eyaleti dışındaki yüksek yoğunluklu şehirlerde, işe yeniden başlama ve nüfus göçünün getirdiği ikinci salgının olasılık dahilinde olduğu, bu bölgelerde katı önleme ve kontrol önlemlerinin devamlılığının dikkate alınması önerilmiş.

Chang R. et al. Phase- and epidemic region-adjusted estimation of the number of coronavirus disease 2019 cases in China. Front Med. 2020;1- 11. doi:10.1007/s11684-020-0768-7

**Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Musa Şahin, Uzm. Dr. Ahmet Naci Emecen, Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Dr. Tuğçe Dartılmak, Arş. Gör. Dr. İrem Dilaver, Arş. Gör. Dr. Aslı Ata Teneler, Arş. Gör. Dr. Güzin Özbey ve Arş. Gör. Dr. Atalay Aktuna tarafından hazırlanmıştır.*